

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....ท่าตะเกียบ..... จังหวัด.....ฉะเชิงเทรา.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๗.....เดือน...สิงหาคม....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล .....นายสว่าง พรสี.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน .....
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ .....๑๙๗/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลคลองตะเกรา อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา.....
โทรศัพท์ .....๐๙๘ ๗๒๕ ๙๙๔๙..... Facebook ...สว่าง พรสี..... Line .....๐๙๘ ๗๒๕ ๙๙๔๙.....
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๑
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา .....ประถมศึกษาปีที่ ๔.....
สถานการศึกษา ..โรงเรียนวัดป่ายุบใน อ.วังจันทร์ จ.ระยอง.....
คณะ/สาขาวิชา .....-.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร .....๒๗๐,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ....๒๕๕๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก...ข้าว, มะนาว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ....๒....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย ข้าวและมะนาว

แปลงซึ่งปลูกพืชแบบผสมผสาน แต่แยกแปลงปลูกเพื่อการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีพืชที่ทำรายได้หลักคือ มะนาว พืชผัก ลำไย โคนี่ สำหรับข้าวปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือน เนื่องจากในอำเภอตะเกียบเป็นพื้นที่ที่มีการรบกวนของข้างป่าทำลายพืชผลทางการเกษตร การปรับชนิดพืชปลูกจากข้าวซึ่งเป็นพืชหลัก ทำให้ลดการทำลายของข้างป่าได้เหมาะสมสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบปัญหาดังกล่าว สามารถทำให้เห็นระบบของการหมุนเวียนของผลผลิตในพื้นที่ การลดต้นทุนและการนำความรู้เทคนิคในการเพิ่มผลผลิตทำให้บุคคลที่สนใจเรียนรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การปลูกมะนาวพันธุ์ดี ก่อนที่จำตัดสินใจปลูกมะนาว สิ่งที่ต้องศึกษา คือ ลักษณะของมะนาวแต่ละพันธุ์ ความต้องการของตลาด ข้อดีและข้อเสียของมะนาวแต่ละพันธุ์ ลักษณะกิ่งพันธุ์ที่ดี ความคุ้มค่าในการลงทุน ลักษณะดินปลูก การปลูkmะนาวนอกฤดู โรคและแมลงศัตรูพืช รวมทั้งการลดต้นทุนการซื้อต้นพันธุ์ โดยการขยายพันธุ์เอง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ หลักสูตรการปลูกข้าวสำหรับบริโภค เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากการทำการเกษตรจากการปลูกพืชชนิดเดียว ลดรายจ่ายในครัวเรือนหรือเหลือจากบริโภคในครัวเรือนสามารถนำมาจำหน่ายสร้างรายได้ในหลายทาง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การปลูกลำไย ทูเรียน และไม้ผลอื่นๆ เพื่อบริโภคและจำหน่าย สามารถทำรายได้ให้ตลอดทั้งปี

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุทางการเกษตร ได้แก่ เศษปลา, ผลไม้ที่เหลือทิ้งภายในสวน เป็นการลดต้นทุนในการบำรุงต้นพืชและสามารถเพิ่มผลผลิตได้อีกทางหนึ่ง

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน...๔.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ...๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การปลูग्มะนาวแบบลงดินให้ได้ผลผลิตและคุณภาพที่ดี การขยายพันธุ์มะนาว
๒. การปลูกและแปรรูปข้าว

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน .....๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การปลูกพืชแบบผสมผสานตามหลักทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน .....๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การทำน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- การทำบัญชีฟาร์ม/ครัวเรือน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรที่ให้ความรู้หลักแก่ผู้สนใจ คือ การปลูग्มะนาวแบบลงดินให้ได้ผลผลิตและคุณภาพที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- ส่งเสริมพืชทางเลือกสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ประสบปัญหาช้างป่าทำลายพืชผลทางการเกษตร
- ส่งเสริมการสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกรซึ่งสามารถทำได้ตลอดทั้งปี

โดยการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการปลูกมะนาวแบบลงดินนี้สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ ๒ ทาง ได้แก่

- การศึกษาจากป้ายความรู้ประจำฐานเรียนรู้
- การบรรยายโดยเกษตรกรต้นแบบในแปลงเรียนรู้ตามโอกาสต่าง ๆ

ซึ่งมีเนื้อหาวิธีการปลูกมะนาวแบบลงดินดังนี้

๑) พันธุ์มะนาว

ปัจจุบันในพื้นที่ได้ปลูกมะนาวพันธุ์หอมแปดริ้ว ที่มีลักษณะผลตก ลูกใหญ่ เปลือกบาง มีน้ำในผลมาก และเป็นที่ต้องการของตลาด

๒) การเตรียมดิน

สามารถปลูกได้ทั้งในแบบยกทรงสวนหรือไม่ยกทรงก็ได้ ใช้ปุ๋ยคอกรองก้นหลุมหรือคอกมูลเคล้ากับดินเดิมเล็กน้อย

๓) การให้น้ำและการใส่ปุ๋ย

การให้น้ำทำได้ ๒ ระบบ คือ การใช้ระบบสปริงเกอร์ตามโคนต้น และใช้เรือติดเครื่องสูบน้ำ สำหรับการปลูกเป็นร่องสวน ในช่วงฤดูแล้งสามารถให้น้ำได้ ๒ - ๓ วันต่อครั้ง หรือสังเกตความชื้นตามสภาพพื้นดิน

การใส่ปุ๋ย จะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยมูลไก่และน้ำหมักชีวภาพที่ได้จากเศษพืชผักหรือสัตว์น้ำ

๔) การกำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืช

การกำจัดวัชพืชจะใช้วิธีเขตรกรรมเป็นหลัก ในส่วนของการป้องกันกำจัดศัตรูพืชจะปล่อยให้ไปตามธรรมชาติไม่ใช้สารเคมีมากนัก นอกจากในช่วงที่มีแมลงรบกวนในปริมาณมากคงจะใช้สารเคมี นอกจากนี้อาจจะมีการใช้สารสกัดจากธรรมชาติร่วมบ้าง เช่น สารสกัดจากสะเดา เป็นต้น

๕) การตัดแต่งกิ่ง

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการตัดแต่งกิ่งมะนาวคือช่วงเดือน มกราคม - มีนาคม และทำหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตเรียบร้อยแล้ว ซึ่งการตัดแต่งกิ่งมะนาวเป็นทรงพุ่มจะนิยมทำทุก ๆ ๒ - ๓ ปี เพื่อให้ต้นมะนาวแตกกิ่งใหม่

๖) การเก็บเกี่ยว

สามารถเก็บเกี่ยวได้เกือบตลอดทั้งปี แต่จะมีมากบ้างน้อยบ้างตามสภาพความสมบูรณ์ของต้น

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เป็นคณะกรรมการ ศพก.ระดับจังหวัด มีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ระดับจังหวัด ให้ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของอำเภอท่าตะเกียบ มีส่วนร่วมสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

- การปลูกพืชชนิดเดียว คือ การปลูกข้าว ซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอน และผลผลิตได้น้อย ทำให้มีปัญหาเรื่องหนี้สิน
- การได้รับความรู้ด้านการเกษตร จากการอบรมของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและได้มีการนำมาทดลอง แล้วมีรายได้เพิ่มในการดูแลครอบครัวได้

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาในเรื่องรายได้และหนี้สินครัวเรือนที่ทำให้คุณภาพชีวิตมีความลำบาก จึงทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้อยู่ดีกินดีให้ได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

มีการนำปุ๋ยอินทรีย์นำมาใช้ในพื้นที่เพื่อปรับปรุงคุณภาพดินเนื่องจากพื้นที่เดิมนั้นมีความเปรี้ยวในระดับสูง โดยมีการใช้กับพืชที่เป็นพืชหลัก ได้แก่ มะนาว ลำไย ซึ่งมีพืชนำร่องในการปรับพื้นที่คือการปลูกกล้วยเพื่อช่วยในการเป็นฟืนเลี้ยงในระยะแรก และสร้างรายได้ในช่วงแรกที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การทำปุ๋ยหมักน้ำจากเศษวัสดุเหลือใช้ (หมักในถังขนาด ๒๐๐ ลิตร)

ส่วนผสม

๑. เศษผักผลไม้หรือเศษปลาหรือกุ้ง ประมาณ ¾ ของถังน้ำ โดยสามารถใส่เศษวัสดุลงทิ้งได้ตลอดเมื่อได้วัสดุมาเพิ่ม ซึ่งควรจะได้ปริมาณตามที่กำหนด

๒. กากน้ำตาล ประมาณ ๒๐ กก.

๓. สารพัด.๒ จำนวน ๕ ซอง

๔. น้ำเปล่า ปริมาตร ๒ ลิตร

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. ผสมสาร พด.๒ ๑ ซองกับน้ำเปล่า ๒ ลิตร คนให้เข้ากันแล้วทิ้งไว้ก่อน

๒. นำเศษผักผลไม้หรือเศษปลาหรือกุ้ง เทที่มีในช่วงแรก นำมาใส่ในถัง ๒๐๐ ลิตร แล้วใส่กากน้ำตาลทั้งหมด คนให้เข้ากันก่อน แล้วจึงใส่กากน้ำตาลพร้อมด้วยน้ำละลายสาร พด.๒ ตามลงไป คนให้เข้ากันอีกรอบ

๓. หลักจากนี้จะมีการใส่เศษผักผลไม้ เป็นระยะๆ แต่ไม่ควรเกิน ๕ วัน โดยจะต้องผสม พด.๒ กับน้ำให้เข้ากันให้ดี พร้อมผสมลงไปด้วยทุกครั้ง

๔. หลังจากผสมจนได้ปริมาณตามถังขนาด ๒๐๐ ลิตรแล้วให้ปิดฝาลัง ทิ้งไว้ประมาณ ๓ - ๔ เดือน จึงสามารถมาใช้ในการเป็นปุ๋ยน้ำเพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดินและเป็นการปรับปรุงโครงสร้างดินไปในตัว

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การตรวจวิเคราะห์ดิน

การนำดินไปวิเคราะห์ เพื่อหาคุณสมบัติของดินเพื่อที่จะนำไปเพื่อใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ดังนี้

๑. ขุดดิน โดยเลือกกระจายจุดเป็นแบบก้างปลา ประมาณ ๑๕ จุด

๒. แต่ละจุด ให้ทำการถากวัชพืชออกก่อนเพื่อไม่ให้มีการปะปนของอินทรีย์วัตถุที่ไม่ต้องการในการตรวจค่าดิน

๓. ขุดให้เป็นรูปตัววี ให้ลึกประมาณ ๑ หน้าจอบ เอาดินในส่วนตรงกลางร่องออก เลือกเอาเฉพาะด้านผนังหนาประมาณ ๒ - ๓ ซม. เอาออกมารวมกันทั้ง ๑๕ จุด

๔. เมื่อรวมกันแล้วให้แบ่งเป็น ๔ ส่วน เลือกมาเพียง ๑ ส่วน เอามาตากในที่ร่มไม่ให้โดนแดด ตากให้แห้งสนิท

๕. เมื่อแห้งดีแล้วให้นำมาบดให้ละเอียดเป็นผง เพื่อที่สารละลายในการทดสอบจะสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ได้ผลถูกต้องมากที่สุด

๖. นำดินที่เป็นผงละเอียดประมาณ ๕๐๐ กรัม ไปทำการทดสอบในน้ำยาทดสอบที่มีอยู่ที่ ศพก. หรือศูนย์ศดปช. ประจำอำเภอ

๗. เมื่อรู้ค่าจากผลการทดสอบที่ได้ ได้แก่ ค่า N P K สามารถนำมาเทียบกับค่ามาตรฐานในการใช้ปุ๋ยในแต่ละพืชและในแต่ละช่วงเวลาของการเจริญเติบโต ซึ่งสามารถค้นหาได้จากข้อมูลของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือกรมวิชาการเกษตร

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๔ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว. พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๒ ไร่

๑.๒) มะนาว. พื้นที่ปลูกจำนวน ๓ ไร่

๑.๓) พืชผักหมุนเวียน พื้นที่ปลูกจำนวน ๕ ไร่

๑.๔) ลำไย พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล จำนวน ๔,๐๐๐ ตัว

๒.๒) ปลาตูก จำนวน ๓,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่พื้นเมือง จำนวน ๕๐ ตัว

๓.๒) โคเนื้อ จำนวน ๑๒ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ปุ๋ยเคมี เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๒) น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับตัดหญ้า เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่าไฟฟ้าสูบน้ำ เป็นเงิน ๓๕๐ บาท/ไร่

๑.๔) มูลวัว (ใช้ของตนเอง) เป็นเงิน - บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๑,๑๕๐ บาท/ไร่

รายได้ ๘,๐๐๐ บาท/ไร่

๒) สินค้า พืชผักหมุนเวียน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ปุ๋ยคอก (ปุ๋ยมูลไก่) เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๒) ยากำจัดวัชพืช (ช่วงฤดูฝน). เป็นเงิน ๑,๓๕๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่าไฟฟ้าสูบน้ำ เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) ปุ๋ยเคมี เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๕) ยากำจัดศัตรูพืช เป็นเงิน ๑,๓๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๙,๘๐๐ บาท/ไร่

รายได้ ๑๒๕,๐๐๐ บาท/ไร่

๓) สินค้า มะนาว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ปุ๋ยเคมี เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๒) น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถไถ เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่าไฟฟ้าสูบน้ำ เป็นเงิน ๓๕๐ บาท/ไร่

- ๑.๔) มูลวัว (ใช้ของตนเอง) เป็นเงิน - บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๗,๓๕๐ บาท/ไร่
รายได้ ๔๕,๐๐๐.บาท/ไร่
- ๔) สิ้นค้า ลำไย มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๑.๑) ปุ๋ยเคมี เป็นเงิน ๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) มูลวัว (ใช้ของตนเอง) เป็นเงิน - บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๒๐๐ บาท/ไร่
รายได้ ๕,๐๐๐ บาท/ไร่
- ๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้
- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผักหมุนเวียน เช่น บวบ แตงกวา มะระ
เฉลี่ยรายได้วันละ ๖๐๐ บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ มะนาว
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๕๐๐ บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไข่พื้นเมือง ปลา
เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ลำไย ไข่พื้นเมือง โคเนื้อ ข้าว
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๕๐,๐๐๐ บาท/ปี
- ๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)
- ประโยชน์ต่อตนเอง
- ได้มีอาหารที่ปลอดภัยและมีแหล่งอาหารเป็นของตนเอง
  - มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้เป็นอย่างดี
- ประโยชน์ต่อผู้อื่น
- เป็นแหล่งเรียนรู้การใช้ชีวิตในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ให้คนที่สนใจสามารถดำรงชีวิตได้
- อย่างดี
- สามารถฝึกอาชีพในด้านการเกษตร เช่น การเพาะพันธุ์มะนาว การจัดการมะม่วงให้ได้คุณภาพ
- เป็นต้น
- ประโยชน์ต่อชุมชน
- เป็นศูนย์ต้นแบบทางการเกษตรที่ไม่ได้ทำพืชเชิงเดี่ยวที่มีไม่มากนักภายในอำเภอท่าตะเกียบ ทำให้เป็นทางเลือกของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงในการมาศึกษาและเรียนรู้

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การใช้น้ำหมักชีวภาพสามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง และการใช้สกัดจากธรรมชาติที่สามารถป้องกันแมลงศัตรูพืชทำให้สามารถลดการใช้สารเคมีลงได้

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- ระบบนิเวศในแปลงมีความสมดุล มีการเกื้อกูลระหว่างพืชและแมลง
- ลดปริมาณขยะลง เนื่องจากมีการใช้ทรัพยากรภายในแปลง ทำให้มีการหมุนเวียนทรัพยากร

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ความรู้ด้านการปลูกพืชผสมผสานพร้อมกับเลี้ยงปลา เลี้ยงโค ซึ่งในแปลงของเกษตรมีการปลูกมะนาว ข้าว ลำไย พืชผักหมุนเวียน

- การลดพื้นที่การปลูกข้าวมาปลูกพืชอื่นเพื่อสร้างรายได้ทดแทน
- การใช้น้ำหมักชีวภาพจากการหมักเปลือกกุ้ง ซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้จากการจำหน่าย นำไปใช้ราด

โคนต้นพืชส่งผลให้ต้นพืชมีความแข็งแรง ทนทานต่อโรคและแมลง และทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพทั้งในด้านรสชาติและจำนวนผลผลิตต่อต้น

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- ให้ความรู้เจ้าหน้าที่กลุ่มวิจัยด้านส่งเสริมการเกษตร กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ได้มาศึกษาดูงานการดำเนินงานการบริหารจัดการอาชีพเกษตรแบบผสมผสาน

- ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอลำปลายมาศ ใช้สถานที่ในการอบรมให้ความรู้ด้านการทำเกษตรแบบพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรฉะเชิงเทรา ได้จัดฝึกอบรมหลักสูตร การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ การผลิตแกลบแดง และการใช้ปุ๋ยชีวภาพในระบบการผลิตแบบผสมผสาน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- ไม่มี-

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เนื่องจากเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ที่มีการทำการเกษตรหลากหลายชนิด จนมีประสบการณ์มาก สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจในหลายรูปแบบ เช่น การที่เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาดูงาน ปรีกษา แล้วนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง การเป็นวิทยากรในบางหน่วยงานของรัฐ การทำหน้าที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วนำประสบการณ์ของตนเองไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตร เป็นต้น

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- เกษตรกรมีช่องทางในการนำความรู้ในพื้นที่ไปใช้จากการอบรมโครงการต่าง ๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือหน่วยงานอื่นที่มีโครงการที่ข้อง เช่น ความรู้ในด้านเศรษฐกิจพอเพียง การปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อไปทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อสร้างรายได้ และเกษตรกรที่ได้รับความรู้จากการอบรมได้นำความรู้ที่ได้นำไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพื้นที่บางส่วนของตนเองเพื่อปลูกพืชขึ้นนอกจากพืชหลักเสริมรายได้ให้กับครอบครัว

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการกับศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดฉะเชิงเทรา ในการศึกษาและทดสอบพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมในพื้นที่

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ได้รับการความรู้จากประสบการณ์ชีวิต และการรับความรู้จากหน่วยงานรัฐมาพัฒนาตนเอง โดยองค์ความรู้ที่มีอยู่ใน ศพก. นั้น สามารถไปเรียนรู้และผลิตใช้ได้เอง และยังมีแปลงเรียนรู้เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่หรือเกษตรกรที่สนใจ สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้ ทั้งยังเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะ ทำงานเพื่อส่วนรวมจนได้รับการลงเสียงให้เป็นประธาน ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะลอย โดยมีส่วนผลักดันกิจกรรมทั้งในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับพี่น้องเกษตรกรและงานด้านสาธารณสุขประเภค เพื่อให้ความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน มีความภูมิใจในการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้แก่คนที่สนใจ นำความรู้ที่ได้ไปใช้ดำรงชีพ และสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารภายในชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายสว่าง พรสี ได้รับการไว้วางใจในการเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ ๓ บ้านเกาะลอย ต.คลองตะเกรา อ.ท่าตะเกียบ จ.ฉะเชิงเทรา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๘ จนถึง ๒๕๖๔

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายสว่าง พรสี ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะลอย ซึ่งเป็นของชุมชน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน

๕. ข้อคิดประจําตัวในการทำงาน

- ๑) ความรู้ได้จากการทำงาน
- ๒) ทำชีวิตให้พอเพียง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ๑) นายวัชร ลิ้มวรรณดี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ
- ๒) ว่าที่เรือตรีกิตติศักดิ์ โชคชัยชำนาญกิจ
- ๓) นายสิทธิกร แสนอ้วน

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- ๑) การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบในหัวข้อที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำการเกษตร การดำเนินชีวิตและการเชื่อมโยงกับชุมชน
- ๒) การเก็บข้อมูลกิจกรรมในพื้นที่ ได้แก่ แปลงต้นแบบ ฐานเรียนรู้ต่างๆ
- ๓) การใช้เวทีการประชุม ศพก.ระดับอำเภอในการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและการเชื่อมโยงการทำงานกับเครือข่ายภายในอำเภอ

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

—

ภาคผนวก

๒. ภาพการประเมิน ศพก. ต้นแบบ

๓. ภาพการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ

